

Merikarvian kunta
kirjaamo@merikarvia

Viite Lausuntopyyntö 4.9.2025

Aihe Merikarvian rantayleiskaavan muutos Köörtilä/Killinkouri, luonnosvaihe

Merikarvian kunta on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Kärmesnogan rantaosayleiskaavan luonnosvaiheesta. Rantayleiskaavamuutoksen tarkoituksena on mahdollistaa vakituinen asuminen kiinteistöllä muuttamalla rantaosayleiskaavassa loma-asuntoalueeksi osoitettu merkintä asuinpientaloalueeksi. Samassa yhteydessä rakennuspaikkaa laajennetaan kattamaan asuin- ja nykyisin loma-asuntokäytössä olevat alueet.

Suunnittelualue sijaitse Merikarvian Köörtilässä, Killinkourissa, osoitteessa Killinkourintie 103. Kaavamuutosalue sijaitsee 14 km etäisyydellä Merikarvian keskustasta, sen eteläpuolella. Kaava-alueella sijaitsee 1954 valmistunut ilmeisesti alkuaan asuinrakennuksena toiminut talo. Talon vieressä on varastorakennus ja rannassa sauna. Kaavamuutosalueelle on osoitettu osayleiskaavassa vapaa-ajan asuinrakennuksen rakennuspaikka.

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) kohde on osoitettu maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi, *Köörtilän kylä ja kulttuurimaisema*. Inventoinnissa todetaan alueesta seuraavaa: *Köörtilän kylä on Merikarvian vanhimpia ja asutettu 1300-luvulla. Perinteistä rakennuskantaa on säilynyt varsin paljon. Edustavimpia ovat Honkalan päärakennus, jossa on "siikaislainen" kuisti ja talon hirsirakenteiset pihapiirin rakennukset. Tommilan, Räbbin, Vanhatalon, Mobergin ja Ala-Mikkolan rakennusryhmät ovat myös komeita, vauraan oloisia rakennusryhmiä. Sataman lähellä on tiheään rakennettu Katavakaupunki, jonka vanha rakennuskanta on pienimuotoista torppa-asutusta. Kylän menneisyyteen oleellisesti liittyvä satamaranta I. Kiffeli on yhä käytössä. Rantahuoneita on edelleen kolme riviä, ja yksi kala-aitta. Verkkopuita on laaja kenttä kallioilla. Merikarvialaista veneenrakennusperinnettä edustaa Kumpuselän veistämö Katavakaupungissa. Lähisaarissa on vanhoja kalastustiloja.*

Uudessa päivitysinventoinnissa (2023) kiinteistö ei enää rajaudu maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristö-rajauksen sisään. Kohteella voi kuitenkin olla paikallista merkitystä.

Alueella on voimassa Merikarvian rantayleiskaava (1997), jossa kaava-alueelle on osoitettu RA-merkinnällä loma-asuntoalue ja merkinnällä M maa- ja metsätalousalue. Kaavamääräyksen mukaan kaikkien rakennusten yhteenlaskettu kerrosala rakennuspaikalla saa olla enintään 140 k-m², josta lomarakennus enintään 80 k-m², sauna enintään 25 k-m², joiden lisäksi saa rakentaa enintään 35 k-m² tulisijattomia talousrakennuksia.

Alue ei ole asemakaavoitettu.

Satakunnan Museon kannanotto

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Voimassa olevassa Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 (2019) kohde sijoittuu maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön aluerajauksen sisään. Vuoden 2023 päivitysinventoinnissa kohde sijoittuu maakunnallisesti merkittäväksi osoitetun aluerajauksen ulkopuolelle, mutta sillä saattaa olla edelleen paikallisesti merkittäviä arvoja. Kaavaselostuksen mukaan alueella on *"alkuaan ilmeisesti 1954 rakentunut pieni asuinrakennus ulkorakennus ja sauna. Rakennuskanta on tyypillistä Merikarvian mereen ja kalastukseen liittyvää rakentamista, jolle on tyypillistä rakennusten pieni koko ja vaatimattomuus."* Alueella on edelleen voimassa Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, jonka suunnittelumääräyksen mukaan:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.

Satakunnan Museo ei näe estettä rantayleiskaavan muutokselle, joka mahdollistaisi vakinaisen asumisen kiinteistöllä. Sen sijaan kaavassa tulisi määritellä rakennusoikeus, jota ei ole nyt kirjattu suunnittelumääräyksiin. Vakinaiseen käyttöön tarkoitettu uudisrakennus tulisi sopeutua rakennusoikeudeltaan ja tyyllillisesti alueen olemassa olevaan rakennuskantaan. Alueen vetovoimaisuuden kannalta on

merkityksellistä, että alueella on selkeä identiteetti ja historia. Satakunnan Museo näkee, että rantayleiskaavan muutoksella tulisi tavoitella pidemmän aikavälin näkökulmaa ja jo tässä kaavamuutoksessa huomioida mahdollinen kiinnostus alueen vakinaiseen asumiseen jatkossa. Tällöin alueen identiteetin kannalta olisi etu, että alueen rakennuskanta olisi yhtenäistä.

Kaavaselostuksessa on huomioitu hyvin kiinteistön rakennukset, mutta ei ole huomioitu riittävästi ympäröivää rakennuskantaa, joka vielä voimassa olevan vaihemaakuntakaavan mukaan on maakunnallisesti merkittävää. Vaikutusten arviointia tulee myös täydentää tältä osin.

Koska kyseessä on yhden tontin kaavoittaminen, Satakunnan Museo ei edellytä alueelle kulttuuriympäristöselvityksen toteuttamista. Kaavaselostusta on kuitenkin täydennettävä lähialueen ympäristön rakennetun kulttuuriympäristön kuvauksella sekä valokuvin, että sanallisesti, jotta kaavaan vaikutuksia ympäristöön voidaan arvioida sekä pohtia purkamisedellytyksiä. Lähialueen kulttuuriympäristön tarkasteluaineisto tulee toimittaa Satakunnan Museolle ennen kaavaehdotusvaihdetta, ja tarvittaessa pitää viranomaispalaveri kulttuuriympäristöarvoista.

Satakunnan Museo

Museonjohtajan sij. intendentti Akuliina Aartolahti

Tutkija Sanna Kuusikari

Tiedoksi

Merikarvian kunta/kirjaamo
Varsinais-Suomen Ely-keskus/kirjaamo, Katariina Alaspää
Satakuntaliitto/kirjaamo
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä